

Uber là gì?

Nguyễn Tài Ngọc

Ba ngày trước đây, khi đọc tin tức Hiệp Hội Taxi ở San Francisco đang bàn tính biểu tình chống dịch vụ đưa đón khách Uber lần thứ nhì ở phi trường San Francisco vào năm nay, tôi tình cờ đọc tin liên quan là Bộ Trưởng Giao Thông Vận Tải của Việt Nam tuyên bố nên nghiên cứu chính sách hoạt động để hợp thức hóa Uber ở Việt Nam.

Uber (đọc theo phiên âm Việt: U-bơ) xuất phát từ San Francisco, thế mà ngay ở Mỹ còn nhiều người không biết Uber là gì nên tôi rất có ấn tượng là Uber chỉ trong một thời gian ngắn đã lan đến Việt Nam, nhanh hơn các ca sĩ thời VNCH chạy tỵ nạn 1975 lúc-đó-chưa-già-bây-giờ-già-cứ-đến trở lại Việt Nam hát kiếm tiền lẻ vì ở Mỹ hát chẳng còn ai nghe.

Uber là gì?

Một siêu thị bán beurre? Tiếng lóng gọi mấy ông mập như ông Địa vì tiêu thụ quá nhiều bơ sữa?

Không, Uber là một dịch vụ tương tự như taxi, khách dùng app trên điện thoại để tìm xe chở đến nơi mình muốn.

Vào năm 2009, hai người Mỹ Travis Kalanic và Garrett Camp ở San Francisco có ý kiến tạo ra một dịch vụ taxi hạng cao cấp, chỉ dùng xe đắt tiền. Dịch vụ taxi này khác với các hãng taxi là tài xế là một người dân bình thường, chủ của chính xe mình, không làm cho một công-ty nào. Khách và tài xế sẽ dùng chung một app -ứng dụng trên điện thoại gọi là Uber. Khách sẽ dùng app -ứng dụng để gọi tài xế.

Über (có hai dấu chấm trên chữ U) là tiếng Đức, có nghĩa là hơn, trên (hơn hay trên một cấp bậc, trình độ...). Triết lý gia người Đức Friedrich Nietzsche năm 1883 dùng chữ Über để tạo ra chữ mới "Übermensch", diễn tả một địa vị sang trọng trong xã hội ai cũng khao khát muốn đạt được. Khi hai ông Kalanic và Camp tạo ra dịch vụ này lần đầu tiên, họ chỉ nghĩ đến xe đưa đón đắt tiền, phù hợp với giới thượng lưu nên họ chọn chữ tiếng Đức này. Tiếng Mỹ không có dấu hai chấm trên chữ U nên khi đổi qua tiếng Mỹ, chữ U không còn hai dấu

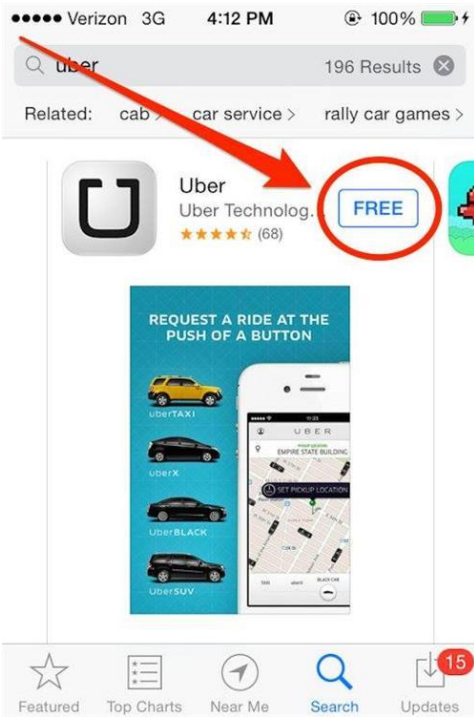
chấm trên đầu. Tên công ty do đó trở thành Uber. Dần dần theo thời gian, thay vì chỉ dùng mỗi một loại xe đắt tiền, Uber dùng đủ thứ xe khác nhau.

Với nhiều người giàu có nhanh nhẩu bỏ tiền cả triệu vào đầu tư (Google Ventures đầu tư 258 triệu dollars vì Uber dùng Google Map), từ một công nhỏ Uber bành trướng mạnh với tốc độ sao sẹt, tính cho đến tháng 8 năm nay, chỉ trong vòng năm năm mà Uber đã có mặt trên 200 thành phố, 45 quốc gia trên thế giới, và tài sản ước lượng bây giờ là 18.2 tỷ dollars.

Tôi là người chậm tiêu, thấy smart phone quá cầu kỳ nên vẫn còn dùng điện thoại làm từ đời vua Hùng Vương Thứ Sáu, chỉ có 10 con số để gọi, chẳng text tiếc gì, mà cũng chẳng gửi hay nhận được hình (không có chức năng này thế mà tốt, vì mỗi lần vợ tôi email ảnh nàng qua phone, hỏi tôi có đẹp không thì lúc nào tôi cũng trả lời là đẹp vô cùng. Mình có xem được đâu nên không cần phải nhức óc suy nghĩ để trả lời câu hỏi hóc búa của vợ). Vì thế, tôi xin giải thích cận kề cách dùng Uber:

1. Phải có smart phone.
2. Download app -ứng dụng Uber.

nguồn: <http://www.businessinsider.com/how-to-use-uber-2014-8?op=1>

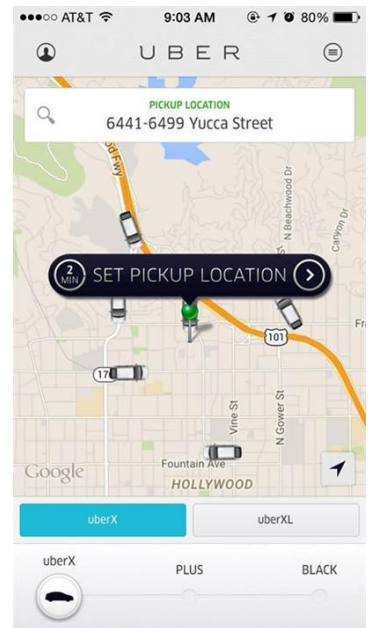
3. Nếu là lần đầu tiên, thiết lập trương mục tài khoản mới: tên, địa chỉ email, số điện thoại, information của credit card - thẻ tín dụng. Mỗi lần mình dùng dịch vụ Uber, họ sẽ lấy tiền từ credit card này.

4. Chọn xe mình muốn dùng từ rẻ đến đắt nhất:

- UberX: rẻ nhất, chở 4 người. XL chở sáu người.
- UberTaxi: Uber sẽ gửi xe của các hãng taxi đến đón mình.
- UberBlack: xe màu đen.
- UberSUV: Xe SUV cao.
- UberLUX: xe luxury đắt tiền.

5. Nếu muốn biết giá phòng chừng từ nơi đi tới nơi đến, mình có thể tìm trên Uber.

5a. Nếu không cần biết giá ước lượng, cho Uber biết địa điểm xe đến đón mình bằng cách trên bản đồ của Uber (Uber dùng Google map), drop the pin -bỏ cái kim vào nơi mình muốn xe đến đón, hoặc đánh máy vào địa chỉ.

6. Trên màn ảnh điện thoại bây giờ sẽ hiện ra nhiều xe của người lái cho Uber chung quanh, chọn một chiếc đến đón mình.

7. Xe đến đón và chở mình tới nơi đến. Mình không cần trả một xu nào vì Uber trừ tiền credit card, cũng không cần cho tài xế tiền bồi dưỡng như đi taxi, vì Uber quảng cáo như thế.

Sau khi dùng xe, app của Uber cho phép người dùng cho điểm, đánh giá cả tài xế và tình trạng xe có sạch-sẽ-mới-mẻ-không-có-ghê hay không. Xe hoặc tài xế nào nhận được điểm thấp sẽ bị Uber thanh trừng gửi đi cải tạo ở Siberia vĩnh viễn, không còn cơ hội lái cho Uber nữa.

Đề tài kế tiếp là làm sao trở thành tài xế xe Uber?

Rất dễ dàng, nếu hội đủ ba điều kiện:

- Mình phải làm chủ của một chiếc xe tương đối mới: UberX thì xe phải là đời 2008 trở lên, UberBlack hay UberSUV thì xe phải mới hơn 2010. Xe phải có bảo hiểm hai chiều, phòng khi mình đụng người ta và người ta đụng mình.
- Không can án.
- Trong quá trình tranh đấu, chưa bao giờ làm vợ hay bỏ giận dỗi mình quá hai ngày, hai đêm.

Mỗi lần tài xế Uber chạy một cuộc thì tài xế lãnh 80% tiền cước. Uber ăn huê hồng 20%.

Nếu đi loại cực rẻ UberX thì Uber rẻ hơn taxi rất nhiều. Con trai tôi ở trong trường Đại học UC San Diego, mỗi lần về thăm nhà nó đi bằng xe lửa. Hai tuần trước về nhà, khi trở lại trường, nó đi xe lửa đến trạm gần trường nó nhất, Solana Beach. Từ Solana Beach, nó lấy xe hơi Uber chở về trường. Đoạn đường là 12 miles (19 km), giá Uber tính là \$20 dollars. Cũng cùng đoạn đường này nếu nó đi xe taxi thì giá là \$33 dollars, cộng

thêm tiền bồi dưỡng 5 dollars nữa, tổng cộng 38 dollars. Có nghĩa là giá tiền đi xe Uber rẻ gần bằng nửa đi taxi.

Giá Uber rẻ hơn taxi rất nhiều vì Uber không phải mượn nhân viên (tài xế là người dân thường), không phải mua hay thuê xe như các hãng taxi, không phải trả tiền bảo hiểm, bảo trì, thuê má cho nhân viên cũng như xe cộ. Mượn taxi đi phi trường đắt vì taxi phải trả thêm thuế phi trường, trong khi Uber không phải trả thuế gì hết vì trên nguyên tắc chỉ là một cá nhân, không phải thương mại, lái xe vào phi trường.

Đã không cạnh tranh được với giá rẻ của Uber, các hãng taxi vì đồng hồ trong xe đã ấn định sẵn một giá tiền, không thể nào tăng giá vào ban đêm, hay những ngày lễ, hoặc khi dùng xe đắt tiền như Uber làm, thành thử ra số lượng tiền thu hoạch hãng taxi bị mất cho Uber đã nhiều lại còn nhiều hơn.

Một nghiên cứu ở thành phố San Francisco nơi Uber khởi điểm dịch vụ đưa đón vào tháng 10 năm 2012, cho thấy là cho đến tháng 7 năm nay, số lượng taxi khách dùng bị giảm thiểu đến 65%. Khắp nơi trên thế giới, từ Chicago đến Berlin, các hãng taxi than phiền là bị đánh thuế nhiều, bị ép vào khuôn khổ luật lệ khó khăn, trong khi Uber không bị ràng buộc như thế, tạo ra một ngành thương mại không công bằng, có lợi cho Uber.

Vì áp lực của các hãng taxi than phiền luật pháp không công bằng, nhiều thành phố Mỹ đã phải điều chỉnh luật lệ như giảm lệ phí cho tài xế taxi, bắt Uber phải nghiêm ngặt xét lý lịch của đơn xin tài xế, đóng bảo hiểm, và không được lên giá vào những lúc cao điểm.

Thành phố nào trên thế giới nơi Uber hoạt động đều có các hãng taxi biểu tình chống đối, mỗi lúc mỗi đông, mỗi tháng mỗi nhiều. Ngay cả ở Việt Nam, trong mấy ngày vừa qua, cả Hiệp Hội Vận Tải Ô Tô Hà Nội và thành phố Hồ Chí Minh đã soạn thảo kiến nghị yêu cầu chính quyền biểu quyết Uber tạm thời ngừng hoạt động.

Uber mới xuất hiện ở Sài Gòn vào tháng 7 năm nay mà đã được nhiều người thích vì giá rẻ hơn 20%, do đó Uber gây lo sợ cho các hãng taxi ở Việt Nam.

Uber có thành công ở Việt Nam hay không? Hỏi câu này như ngày xưa còn trẻ quen nhiều bạn bè mình thầm lặng thích cô nào không dám nói ra nên cứ hỏi thầm trong bụng là cô ta có thích mình hay không? Dù rằng ngay trước mặt một người thấy ngay là Uber thành công ở bất cứ nơi nào bành trướng đến, tía tui cũng không dám trả lời câu này, e rằng hãng taxi VINASUN hay Mai Linh sẽ xin tôi tí huyết.

Nguyễn Tài Ngọc
December 2014